

Дата: 04.04.2022

Урок № 18

ТЕМА: «Роман «Майстер і Маргарита» як «роман-лабіринт» зі складною філософською проблематикою. Культурні та літературні джерела твору. Взаємодія трьох світів у творі: світ радянської дійсності, біблійної давнини та фантастичної «дияволяди». Особливості композиції («роман у романі») та оповідної структури»

МЕТА: розвивати вміння на основі прочитаного художнього твору відбирати найістотніші факти для розкриття тем, розвивати вміння розуміти авторський задум, пробувати аналізувати й узагальнювати текстовий матеріал; поглибити поняття про модерністський роман; удосконалювати навички учнів вести аргументовану дискусію та відстоювати власну позицію; допомогти усвідомити широту філософсько-етичної проблематики роману, значення системи образів для розкриття ідейного задуму твору; розвивати усне мовлення, логічне і образне мислення; виховувати свідоме ставлення до питань моральності, прагнення до гуманістичних ідеалів.

Матеріали до уроку:

Людську душу розглядає і автор роману «Майстер і Маргарита» Михайло Булгаков. Ми повинні осмислити цей твір, розібратися у його лабіринтах, виокремити найголовніше, що стосується його побудови, наявності реальних життєвих фактів та їх зв'язку зі священною Євангелією.

«Основні джерела роману «Майстер і Маргарита»»

- 1) Культурні джерела твору.
- 2) Книжкові й міфологічні джерела твору.

Висновки: Не можна глибоко осмислити твір письменника поза усвідомленням його творчої індивідуальності. Побачити автора у творі – крок до розуміння його духовного світу. Кожен з авторів має власні духовні орієнтири, своє бачення навколишнього світу.

Робота з підручником

Завдання: опрацювати таблицю «Складові композиції роману» (стор.43). Зверніть увагу на вираз «...«роман у романі», де час і простір відтворено у різних площинах». Як ви його зрозуміли? (висловлення гіпотези).

Словникова робота

Для кращого розуміння виразу запишемо:

Хронотоп – дві частини слова – час і простір або площина.

Так визначаються у літературі ці поняття. У даному випадку одні й ті ж проблеми порушені у Євангелії й тексті художнього твору. Минулі події відтворюються не у площині «колись у певний час», та «десь у певному місці», а «завжди і скрізь».

Міфологічний час не підлягає історичній хронометрії. У художньому творі може бути кілька хронотопів.

1. Москва 20-30 років.

2. Єршалаїм на початку нашої ери.

3. Космічний хронотоп: вічний часопростір, місячна доріжка, де герої «московські» та «єршалаїмські» зустрічаються.)

Слово вчителя. Отже, локальний художній простір у творі (Москва – Єршалаїм) розмикається засобами ретроспекції.

Ретроспекція – звернення до минулого, огляд подій, які вже відбулися. (запис у зошитах)

У кожного письменника є свої композиційні прийоми створення художніх образів, свій спосіб організації словесного матеріалу та ін. Усі авторські таємниці ще не розгадані. Так у творі М.Булгакова часові площини занадто віддалені. А нам все ж слід з'ясувати: що об'єднує ці хронотопи? (Очікувана відповідь: між хронотопами існують проблемно-тематичні зв'язки, підпорядковані авторському задуму. Там все зв'язано і взаємообумовлено).

Основні проблеми обох хронотопів.

- Бездуховність, корисливість, жадібність обивателів.
- Взаємовідносини добра і зла.
- Моральний вибір.
- Творчість і доля митця.
- Взаємовідносини митця і влади.
- Вірність і зрадництво.
- Самотність людини у суспільстві.
- Милосердя та його відсутність.
- Справедливість.
- Совість.
- Віра і невір'я.

Домашнє завдання. (завдання роздається на картках)

1. Підготуватися до літературного диктанту за змістом роману.
2. Уміти орієнтуватися у змісті твору при характеристиці персонажів.

Тест

1) Яка основна тема роману «Майстер і Маргарита»?

- А) любов і зрада
- Б) добро і зло
- В) любов до гроба

2) Який псевдонім мав Понирев І.М.?

- А) Бездомний
- Б) Коров'єр
- В) Берліоз

3) Яку професію мали Латунський та Ариман?

- А) актори
- Б) письменники
- В) критики

4) Левій Матвій пише твір про...?

- А) Єшуа
- Б) Понтія Пилата
- В) Воланда

5) Хто дав Маргариті чудодійний крем?

- А) Коров'єр
- Б) Фагот
- В) Азazelло

6) Левій Матвій – це...? А) учень Бога

- Б) письменник
- В) провидець

7) Хто мастив ногу Воланду мазтю перед балом?

- А) Азazelло
- Б) Гелла
- В) Фріда

8) Як звали жінку, яка вбила своє дитя?

- А) Параскофія
- Б) Гелла
- В) Фріда

9) Хто перший з'явився на бал із гостей?

- А) Пан Жак з дружиною
- Б) Пані Тофана
- В) Фагот

10) Хто відвіз Маргариту на бал з болота?

- А) жаби
- Б) козлоногий
- В) грак

11) В кого перетворився кіт Бегемот?

- А) хлопчика

Б)дівчинку

В)пташку

12)Куди відлетіли душі Майстра і Маргарити?

А)в рай

Б)в пекло

В)в хмари

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку